

RB MAGAZINE

Sierpień (90)/2022

**RUSSELL BEDFORD DOŁĄCZA
DO GRONA FINALISTÓW
INTERNATIONAL ACCOUNTING
BULLETIN AWARDS 2022**

**1,5% PODATKU PIT NA ORGANIZACJE
POŻYTKU PUBLICZNEGO
OD 1 STYCZNIA 2023 R. ZAMIAST
MECHANIZMU WYRÓWNUJĄCEGO**

**DOWNSTREAM MERGER, CZYLI
PRZEJĘCIE SPÓŁKI DOMINUJĄCEJ
PRZECZ SPÓŁKĄ ZALĘŻNĄ**

OLIWIA WÓJCIK,

**NOWA USTAWA DEWELOPERSKA
– VOL. 1**

ISSN 0239-2313

9 770239 231643 >

Przekształcenie spółki komandytowej w spółkę jawną, krok po kroku

Projekt opodatkowania spółek komandytowych podatkiem dochodowym od osób prawnych (CIT) ma wejść w życie już od 01.01.2021 roku. Aby zabezpieczyć swoją działalność, zadbaj o przekształcenie formy działalności.

Przekształcenie składa się z kilku kroków:

- 1. sporządzenie planu przekształcenia;**
- 2. podjęcie uchwały o przyjęciu planu przekształcenia;**
- 3. złożenie przez wspólników oświadczenia o uczestnictwie w spółce przekształcanej;**
- 4. dokonanie w rejestrze przedsiębiorców Krajowego Rejestru Sądowego wpisu przekształcanej spółki jawnej;**
- 5. złożenie wniosku o ogłoszenie w Monitorze Sądowym i Gospodarczym o przekształceniu spółki komandytowej w spółkę jawną.**

Zadbaj o przyszłość swojego biznesu.
Powierz profesjonalistom jego optymalizację.

al. Jerozolimskie 123A, 02-017 Warszawa

T: 22 276 61 80, E: office@russellbedford.pl

Nasi specjaliści przeprowadzą dla ciebie uproszczone postępowanie przekształcenia działalności tak, aby była jak najbardziej opłacalna i jednocześnie zgodna ze znowelizowanym prawem.

6

NOWA USTAWA DEWELOPERSKA - VOL. 1

Oliwia Wójcik

8

1,5% PODATKU PIT NA ORGANIZACJE POŻYTKU PUBLICZNEGO OD 1 STYCZNIA 2023 R. ZAMIAST MECHANIZMU WYRÓWNUJĄCEGO

Mateusz Krawczyński

15

DOWNSTREAM MERGER, CZYLI PRZEJĘCIE SPÓŁKI DOMINUJĄCEJ PRZES SPÓŁKĘ ZALĘŻNĄ

Konstancja Sawicka,

Sierpień / 2022

AKTUALNOŚCI

Russell Bedford dołącza do grona finalistów International Accounting Bulletin Awards 2022 4

Zaangażowanie i wellbeing pracowników
– dbałość o nasz największy atut 5

TEMAT NUMERU

Nowa ustawa deweloperska – vol. 1 6

PODATKI

1,5% podatku PIT na Organizację Pożytku Publicznego od 1 stycznia 2023 r. zamiast mechanizmu wyrównującego 8

Nowelizacja ustawy o CIT - ryczałt od dochodów spółek 10

Polska zaktualizowała protokół w sprawie unikania podwójnego opodatkowania z Baliwat Guernsey 12

Jak ustalać obowiązek dokumentacyjny w przypadku wewnątrzgrupowej transakcji pożyczkowej 13

PRAWO

Downstream merger, czyli przejęcie spółki dominującej przez spółkę zależną 15

Połączenie transgraniczne spółek 16

Wakacje Kredytowe – jak i kiedy złożyć wniosek 18

Nowelizacja przepisów Kodeksu cywilnego regulujących instytucję wyzysku 19

Kierunki zmian prawa o sporach zbiorowych pracy 20

Informacje zawarte w tej publikacji są tylko dla celów informacyjnych i nie stanowią profesjonalnego doradztwa z zakresu księgowości, podatków, biznesu czy porad prawnych. Ustawy i przepisy zmieniają się szybko, więc informacje zawarte w niniejszym dokumencie mogą nie być kompletne i aktualne. Proszę skontaktować się z profesjonalnym doradcą przed podjęciem jakichkolwiek działań na podstawie zawartych informacji.

PODATKI

1,5% podatku PIT na Organizację Pożytku Publicznego od 1 stycznia 2023 r. zamiast mechanizmu wyrównującego

8

SIERPIEŃ NR 8 (70) 2022

RB Magazine
al. Jerozolimskie 123A, 02-017 Warszawa
tel. 22 276 61 84
www.russellbedford.pl

Wydawca

 Russell Bedford
taking you further

Redaktor Prowadząca
Katarzyna Kolbus
katarzyna.kolbus@russellbedford.pl

Reklama
e-mail: marketing@russellbedford.pl

Projekt i skład
DOCE System Solutions sp. z o.o.
ul. Rondo Mogiłskie 1
31-516 Kraków
www.doce.com.pl | 662311844

SZANOWNI PAŃSTWO

PRZYGLĄDAMY SIĘ ZMIANOM, KTÓRE SĄ ISTOTNE DLA PROWADZENIA BIZNESU W POLSCE, A JEDNĄ Z NAJWAŻNIEJSZYCH JEST PROCEDOWANA MODYFIKACJA PODATKU OD DOCHODU OSÓB PRAWNYCH. NA TEN MOMENT RADA MINISTRÓW PRZYJĘŁA PROJEKT USTAWY DOTYCZĄCEJ ZMIAN W CIT.

Nowelizacja ustawy o CT z 29 października 2021 r., obowiązująca od początku bieżącego roku, zawiera sporo luk prawnych, a także niekorzystnych rozwiązań. MF koryguje błędy poprzez wprowadzenie kolejnej nowelizacji, która już została przyjęta przez Sejm. W projekcie zmian przede wszystkim zawieszono na lata 2022-2023 wejścia w życie nowej daniny, tj. podatku minimalnego dotyczącego między innymi podatkowych grup kapitałowych. Uchylono również przepisy o tzw. „ukrytej dywidendzie”, czyli katalogu płatności niezwiązanych z działalnością gospodarczą, w tym transakcji o nierynkowym charakterze, zadłużenia podatnika z różnych tytułów względem podmiotów powiązanych z grupy czy użytkowanie przez spółkę majątku jej wspólnika, wcześniej wycofanego z tej spółki. Jak zauważyli przedsiębiorcy przepisy te w różnych punktach powielają lub kolidowały z prawem podatkowym dotyczącym cen transferowych. Pozytywne zmiany to także między innymi likwidacja obowiązku składania załącznika przy korzystaniu z „ulgi na złe długi”. Nietrudno tu zauważyć pewną prawidłowość, którą już dosyć dobrze znamy, to jest tworzenie prawa, które jest szumnie wprowadzane i przedstawiane jako udoskonalenie, po czym wielokrotnie zmienianie go, ponieważ jak się okazuje jego twórcy najwyraźniej mają problem z holistycznym podejściem. Można odnieść wrażenie, że każdy

z paragrafów jest tworzony przez inne osoby, być może studentów, którzy o prowadzeniu biznesu często jeszcze mało wiedzą.

W tym numerze sporo uwagi poświęcamy różnym aspektom prowadzenia spółek, a to dzięki cyklowi artykułów dotyczących prawa spółek, który tworzy Konstancja Sawicka, radca prawny, absolwentka Podyplomowego Studium Prawa Spółek na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Warszawskiego.

Katarzyna Kołbuś

Redaktor prowadząca
Russell Bedford

Russell Bedford dołącza do grona finalistów International Accounting Bulletin Awards 2022

Globalna sieć księgowa, Russell Bedford International, została uhonorowana tytułem „Inicjatywy roku na rzecz dobrostanu” podczas ceremonii wręczenia nagród International Accounting Bulletin Awards 2022, która odbyła się w kultowym hotelu Waldorf Hilton w Londynie w środę, 29 czerwca 2022 r.

Nagroda „Wellbeing Initiative of the Year” jest uznaniem dla inicjatywy, jaką organizacja branżowa poczyniła w celu wsparcia fizycznego i psychicznego dobrego samopoczucia swoich pracowników i członków od początku pandemii Covid-19. Russell Bedford dostarczył wymiernych dowodów na to, że inicjatywa na rzecz wellbeing działa. Udowadniają to referencje, które pokazują, w jaki sposób Russell Bedford wspierał swoją społeczność. Inicjatywa obejmuje przeprowadzenie 16 niestandardowych sesji szkoleniowych online, dostęp do internetowej platformy edukacyjnej z kursami e-learningowymi na temat stresu, zdrowia psychicznego i całościowego i umiejętności komunikacyjnych, a także dodatkowe cztery intensywne 90-minutowe szkole-

nia online z trenerem Michaeliem Quigleyem przez cały 2022 rok.

„Ta nagroda jest wyrazem uznania dla naszych wysiłków i osiągnięć w zakresie zapewniania pomocy naszym ludziom na całym świecie w zakresie zdrowia psychicznego i fizycznego oraz dla pracy, którą wykonywaliśmy z Michaeliem Quigleyem na bieżąco przez cały ostatni okres – skomentował Stephen Hamlet, CEO Russell Bedford. – Dziękuję mojemu super oddanemu i pełnemu pasji zespołowi, naszym ponad 8000 osobom w firmach członkowskich na całym świecie i całej załodze zarówno za ich pracę w zakresie podnoszenia inicjatywy, jak i udział w różnych oferowanych szkoleniach, które przynoszą korzyści wszystkim i które sprawiają, że są one tak cenne dla naszych pracowników”.

Zaangażowanie i wellbeing pracowników – dbałość o nasz największy atut

Naszym największym atutem zawsze będą nasi ludzie. Kiedy wybuchła pandemia, pierwszym pytaniem, jakie sobie zadaliśmy, było: „co możemy zrobić, aby utrzymać kurs? Szukaliśmy technologii wspierającej naszą komunikację i procesy; jako sieć profesjonalnych usługodawców polegaliśmy na tym i w większości sobie poradziliśmy. W rzeczywistości poradziliśmy sobie lepiej niż sobie radziliśmy – sposób, w jaki zebraliśmy się do tego razem, aby stworzyć nową formę business-as-usual okazał się ogromnym sukcesem.

Jak sobie radziliśmy jako społeczność?

Nie potrzeba pandemii, aby dobro naszych ludzi znalazło się na pierwszym planie naszego myślenia, ale ona sprawiła, że jeszcze bardziej się na tym skupiamy. Jak już wielokrotnie mówiłem: „Jeśli nie dbamy o naszych ludzi, jak możemy oczekiwać, że nasi ludzie będą dbać o swoich klientów?”. Działanie w pandemii było wyzwaniem dla wszystkich. Nikt w biznesie nie doświadczył czegoś takiego wcześniej, więc nie było wcześniejszej wiedzy, z której można by czerpać. Na początku nasza reakcja była głównie reaktywna – gasiliśmy pożar wszędzie tam, gdzie wybuchł; ale stopniowo wszyscy przyzwyczailiśmy się do niepewności, która towarzyszyła nowemu środowisku pracy i nowym sposobom pracy. Tego, co zostało wszechobecnie opisywane jako nowa normalność. „Odporność” to słowo często używane do opisu godnego po-

dziwu sposobu, w jaki ludzie radzili sobie z pandemią. Chociaż na zewnątrz może wyglądać na zgodne z rzeczywistością, wewnątrz wielu osobom trudno było pogodzić się z tą wymuszoną zmianą. W rezultacie staliśmy się bardziej skłonni do okazywania empatii, wrażliwości i dbania o zdrowie psychiczne naszych przyjaciół i współpracowników, a także o nas samych.

Dbanie o zdrowie i dobre samopoczucie ludzi

Miałem szczęście być dyrektorem generalnym Russell Bedford International przez pięć bardzo udanych lat.

Patrząc wstecz, jestem dumny z tego, co my i nasze firmy zrobiliśmy dla naszych ludzi. Zajęliśmy się zdrowiem i dobrym samopoczuciem oraz opracowaliśmy i zaoferowaliśmy inicjatywy ponad 8000 osobom w naszych firmach. Te inicjatywy są nieocenione. Jednak nie wszystkie nasze 8 000 osób zdecydowało się

na dostęp i doświadczenie tych inicjatyw. Chociaż widzimy dobrą frekwencję na naszych comiesięcznych webinarach, to wciąż tylko ułamek całości. Dlaczego? Dlatego, że nasi ludzie poświęcają się swojej pracy. Dlatego, że każdą godzinę swojego tygodnia pracy poświęcają swoim klientom. Dlatego, że chcą mieć pewność, że ich godziny są płatne. Dlatego musimy edukować naszych ludzi, aby sami sobie pomagali. Oczywiście chcemy, aby byli zdrowi fizycznie, ale tak samo (a może nawet bardziej) chcemy, aby byli zdrowi psychicznie.

Nasz program szkoleniowy dotyczący zdrowia i dobrego samopoczucia

Podczas pandemii kilkakrotnie natknąłem się na analogię z samolotem, polegającą na tym, że zakładanie własnej maski tlenowej to pierwszy krok do pomagania innym.

Nowa ustawa deweloperska – vol. 1

OLIWIA WÓJCIK

Radca prawny
Russell Bedford Poland

1 lipca 2022 r. weszła w życie tzw. nowa ustawa deweloperska, która uchyla dotychczas obowiązującą ustawę z dnia 16 września 2011 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego. Jakie niesie ze sobą zmiany?

Ustawa z dnia 20 maja 2021 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego oraz Deweloperskim Funduszu Gwarancyjnym, czyli tzw. nowa ustawa deweloperska, weszła w życie – po 12 miesiącach od ogłoszenia – dnia 1 lipca 2022 r., uchylając dotychczas obowiązującą ustawę deweloperską, tj. ustawę z dnia 16 września 2011 r. o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego.

Zakres ustawy

Nowa ustawa deweloperska określa środki ochrony wpłat dokonywanych przez nabywcę, zasady wypłaty środków finansowych z mieszkaniowego rachunku powierniczego, obowiązki dewelopera przed zawarciem umowy, zasady i tryb zawierania oraz treść umowy rezerwacyjnej, umowy deweloperskiej i innych umów zawieranych między nabywcą a deweloperem, pra-

wa i obowiązki stron umowy deweloperskiej i innych umów zawieranych między nabywcą a deweloperem, zasady i tryb dokonywania odbioru lokalu mieszkalnego albo domu jednorodzinnego oraz zasady odpowiedzialności nabywcy i dewelopera w tym zakresie, a także zasady działania i zakres odpowiedzialności Deweloperskiego Funduszu Gwarancyjnego. Analiza samego zakresu przedmiotowego nowej ustawy deweloperskiej skłania do wniosku,

iż jest ona szersza w porównaniu do poprzedniej ustawy deweloperskiej, regulując w szczególności dodatkowo umowę rezerwacyjną i Deweloperski Fundusz Gwarancyjny. Zagadnienia te zostaną jednak szczegółowo omówione odrębnie.

Zgodnie z uzasadnieniem do projektu nowej ustawy deweloperskiej (druk nr 985), w wyniku oceny funkcjonowania ustawy deweloperskiej ustalono, że cele, które powinna realizować zmieniowana regulacja, to (1) poprawa skuteczności ochrony nabywców lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego, (2) poprawa bezpieczeństwa obrotu prawnego czy też (3) wzrost poziomu akceptacji regulacji po stronie przedsiębiorców [...] Celem proponowanych rozwiązań nie jest osłabienie branży deweloperskiej, a podniesienie bezpieczeństwa środków nabywców, także w momencie załamania na rynku.

Rozszerzenie katalogu umów

Niezwykle istotną zmianą w porównaniu z dotychczasową ustawą deweloperską jest rozszerzenie katalogu umów, do których przepisy o ochronie praw nabywcy lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego znajdują zastosowanie. Dotychczas przepisy te odnosiły się wyłącznie do umów deweloperskich, a zatem umów, na podstawie których deweloper zobowiązywał się do wybudowania budynku, wyodrębnienia lokalu mieszkalnego i

przeniesienia prawa własności tego lokalu. Od 1 lipca 2022 r. mają one zastosowanie w zasadzie do wszystkich umów zawieranych między nabywcą a deweloperem, a zatem także do umów zobowiązujących do przeniesienia własności, jak również umów przedwstępnych.

Zawężony katalog środków ochrony wpłat

Z punktu widzenia środków nabywcy zauważyć należy, że zawężony został katalog środków ochrony wpłat. Mianowicie, nowa ustawa deweloperska przewiduje jedynie dwa rodzaje mieszkaniowych rachunków powierniczych – otwarty i zamknięty, podczas gdy poprzednio obowiązująca ustawa deweloperska dopuszczała dodatkowo stosowanie także otwartych mieszkaniowych rachunków powierniczych wraz z gwarancją bankową lub ubezpieczeniową.

Nowy kształt procedury odbioru

Znacznie rozbudowana w porównaniu do dotychczas obowiązującej ustawy deweloperskiej została procedura odbioru lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego oraz zgłaszania wad i ich usuwania. W nowej regulacji zrezygnowano również z zastrzeżenia, że w zakresie nieuregulowanym do odpowiedzialności dewelopera za wady fizyczne i prawne lokalu mieszkalnego lub domu jednorodzinnego stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia

1964 r. – Kodeks cywilny o rękojmi.

Rozszerzony katalog okoliczności uprawniających do odstąpienia od umowy

Rozszerzony został również katalog okoliczności uprawniających nabywcę do odstąpienia od umowy (zarówno deweloperskiej, jak i innych umów zawieranych między nabywcą a deweloperem wskazanych w nowej ustawie deweloperskiej), m.in. o przypadki stwierdzenia przez rzeczoznawcę istnienia wady istotnej czy też nieusunięcia przez dewelopera wady istotnej lokalu mieszkalnego albo domu jednorodzinnego na zasadach określonych w nowej ustawie deweloperskiej.

W nowej ustawie deweloperskiej określenie wysokości odsetek i kar umownych dla stron umowy deweloperskiej przestały być z kolei obligatoryjnym elementem tej umowy. W konsekwencji nowym rozwiązaniem jest, iż jeżeli umowa deweloperska albo inna określona umowa zawierana między nabywcą a deweloperem nie przewiduje kary umownej ani odsetek, deweloper jest obowiązany wypłacić nabywcy rekompensatę z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania umowy w wysokości odpowiadającej wysokości odsetek ustawowych przysługujących deweloperowi z tytułu opóźnienia nabywcy w spełnieniu świadczenia pieniężnego wynikającego z umowy deweloperskiej lub tej innej umowy.

1,5% podatku PIT na Organizacje Pożytku Publicznego od 1 stycznia 2023 r. zamiast mechanizmu wyrównującego

Wprowadzana przez rząd obniżka podatku dochodowego od osób fizycznych, a konkretnie – znaczące podniesienie kwoty wolnej od podatku, a także obniżenie stawki PIT z 17% do 12% w progu podatkowym do 120 tys. zł – przyniesie efekt w postaci zmniejszenia się ilości środków przekazywanych Organizacjom Pożytku Publicznego jako 1% podatku. Taka sytuacja negatywnie wpłynie na realizowane przez te organizacje zadania publiczne oraz na pomoc niesioną podopiecznym.

Rzecznik Praw Obywatelskich wskazywał, że z informacji Ministerstwa Finansów dotyczącej kwot 1% należnego podatku dochodowego od osób fizycznych przekazanych Organizacjom Pożytku Publicznego w 2021 r. wynika, że przekazania 1% należnego podatku, wynikającego z rozliczenia za 2020 r., na rzecz OPP dokonało 15,3 mln podatników. Natomiast w 2021 r. Organizacje Pożytku Publicznego otrzymały łącznie tytułem 1% należnego podatku wynikającego z rozliczenia za 2020 r. środki w wysokości 972,7 mln zł.

Z Oceny Skutków Regulacji można było wyczytać dane dotyczące uszczuplenia ww. kwoty: „w celu obliczenia efektów wykorzystano indywidualne dane z deklaracji PIT odnośnie do odprowadzanego 1% na OPP. Dane te następnie połączono z wynikami symulacji dla systemu z 2021 r., systemu obowiązującego od 1 stycznia 2022 r. oraz proponowanej reformy. Na tej podsta-

wie obliczono teoretyczny ubytek z tytułu przekazywanego 1% na ok. 194 mln zł na rozliczeniu za 2022 r, z czego ok. 74 mln zł ubytku względem systemu z 2021 r. powstało w wyniku wprowadzenia przepisów w wersji obecnie obowiązującej, tj. z dn. 1 stycznia 2022 r.”.

Na podstawie art. 45c ust. 1 ustawy o PIT, Naczelnik Urzędu Skarbowego właściwy miejscowo dla złożenia zeznania podatkowego, przekazuje na rzecz jednej organizacji pożytku publicznego działającej na podstawie ustawy o działalności pożytku publicznego, wybranej przez podatnika z wykazu, o którym mowa w ww. ustawie kwotę w wysokości nieprzekraczającej 1% należnego podatku dochodowego. Rozwiązanie to w polskim systemie podatkowym funkcjonuje od dnia 1 stycznia 2004 r.

Sposób działania mechanizmu wyrównującego

Mateusz Krawczyński,

Młodszy konsultant podatkowy
Russell Bedford Poland.

Zgodnie z brzmieniem projektu Polskiego Ładu 2.0 z dnia 12 maja 2022 r., jeżeli łączna kwota przekazana OPP w ramach 1% miałyby być niższa niż w 2022 r., organizacje otrzymałyby wyrównanie z części podatku dochodowego przypadającej budżetowi państwa. Kwota bazowa z 2022 r. miała być corocznie indeksowana wskaźnikiem średniookresowej dynamiki wartości produktu krajowego brutto w cenach bieżących.

Projekt przewidywał dwa sposoby podziału wyrównania między poszczególne organizacje:

- przez algorytm – pieniądze zostałyby rozdysponowane między OPP w takiej proporcji, w jakiej uczestniczą one w podziale wpływów z 1%;
- przez otwarty konkurs ofert.

Projektowana ustawa gwarantowała, że co najmniej 30% środków będzie dzie-

lonych przez algorytm, a 30% przez konkurs. O tym, jakie byłyby to dokładne proporcje, decydowałby corocznie Minister Finansów w porozumieniu z przewodniczącym Komitetu do spraw Pożytku Publicznego – obecnie tę funkcję pełni wicepremier i Minister Kultury Piotr Gliński. Szczegóły określałoby Rozporządzenie Ministerstwa Finansów.

Zaproponowany mechanizm zakładał więc, że co najmniej 30% środków zostanie przekazane poprzez algorytm i 30% w drodze otwartego konkursu ofert. Rozporządzenie Ministra Finansów określałoby już dokładne proporcje, które mogą wynieść np. 50% / 50% lub 70% / 30% na korzyść rozwiązania w formie algorytmu lub w formie trybu konkursowego.

O ile pierwsza z wymienionych powyżej metod rekompensaty stanowiła rozsądną propozycję ze strony rządzących, opartą o obiektywne kryterium, o tyle w zakresie drugiej istniałoby ryzyko uznaniowego podejścia co do wyrównania strat z 1% PIT.

Poprawka Senatu, która przeszła przez głosowanie sejmowe

Senat w uzasadnieniu do poprawek stwierdził, że mechanizm wyrównujący jest niezgodny z Konstytucją, gdyż przekazuje do samodzielnego corocznego normowania w Rozporządzeniu spraw o fundamentalnym znaczeniu dla realizacji uprawnienia Organizacji Pożytku Publicznego tj. do otrzymania kwoty wyrównania uszczerbku finansowego, a tym samym – upoważnia organ władzy wykonawczej do stowienia norm prawnych wykraczających poza ramy przepisów wydawanych tylko w celu wykonania ustawy.

Senat zaproponował więc, by nie wpro-

wadzać mechanizmu wyrównania, a zamiast tego zwiększyć wsparcie dla OPP z 1% do 1,5%. Zmiana figuruje w projekcie Polskiego Ładu 2.0 z dnia 9 czerwca 2022 r.

W głosowaniu sejmowym nad ww. poprawką uczestniczyło 452 posłów, większość bezwzględna wynosiła więc 227 posłów. Za odrzuceniem poprawki opowiedziało się 225 posłów, przeciw 227, nikt się nie wstrzymał. Za odrzuceniem poprawki był cały klub PiS oraz dwóch posłów niezrzeszonych. W głosowaniu nie brało udziału ośmiu posłów, w tym pięciu z PiS. W konsekwencji, poprawka została przyjęta i pojawiła się w ostatecznej wersji projektu Polskiego Ładu 2.0 z dnia 9 czerwca 2022 r., który co prawda funkcjonuje od 1 lipca 2022 r., jednakże opisywane narzędzie będzie obowiązywało od 1 stycznia 2023 r.

Krzysztof Dobies, prezes Fundacji Avalon, skomentował tę sprawę następująco: „To wielki sukces!!! Ogromna, jakościowa zmiana w funkcjonowaniu w Polsce społeczeństwa obywatelskiego i Organizacji Pożytku Publicznego! Nie dość, że udało się oddalić widmo politycznej kontroli nad rekompensatą dla organizacji, to jeszcze wprowadzone zostało najlepsze możliwe rozwiązanie – czytelne, uczciwe, proste, efektywne, a przede wszystkim oparte na decyzjach podatników. O to od miesięcy prosiliśmy my i wiele innych organizacji, o tym mówiliśmy w czasie całej batalii w Radzie Ministrów, Sejmie i Senacie. I nasze prośby zostały wysłuchane!”

Innego zdania jest wiceminister nadzorujący Polski Ład – Artur Soboń. W wywiadzie dla Dziennika Gazety Prawnej na pytanie:

„A inna przyjęta poprawka Senatu zwią-

szająca odliczenie na organizacje pozarządowe z 1 proc. do 1,5 proc. nie była politycznym potknięciem PiS?”

odpowiedział, że:

„Wybrano rozwiązanie bardziej kosztowne i mniej korzystne. Przewodniczący Komitetu ds. Pożytku Publicznego Piotr Gliński zaproponował wcześniej, aby z wyrównania 1 proc. przeznaczyć pewną pulę pieniędzy na konkursy dla NGO. Poprawka Senatu, której nie byliśmy w stanie odrzucić, to gorsze rozwiązanie. Środki na organizacje pożytku publicznego nie rozkładają się równo. Takich organizacji jest ok. 10 tys., ale kilkadziesiąt największych zagarnia trzy czwarte całej puli pieniędzy. Poza tym system działa z rocznym opóźnieniem – wpłacamy często na konkretny cel w ramach dużej fundacji, ale w międzyczasie ten cel może zostać zrealizowany, np. dziecko wyzdrowieje, a pieniądze dalej płyną.”

Moim zdaniem, mimo wszystko rozwiązanie zakładające przekazywanie 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych przez podatników wydaje się bardziej rozsądne niż mechanizm wyrównujący. Uzależnione jest ono bowiem wyłącznie od decyzji podatników bez zaangażowania polityków w proces podziału środków przeznaczonych na wsparcie dla OPP. Poza tym, jest to system prosty i funkcjonujący od wielu lat. Z kolei, dla omówionego alternatywnego rozwiązania zaproponowanego przez rząd trzeba by było podjąć z pewnością dodatkowe działania takie jak np. dostosowanie systemów informatycznych Ministerstwa Finansów pod kątem nowego algorytmu czy utworzenie komórki zajmującej się konkursem ofert, co generowałoby dodatkowe koszty.

Nowelizacja ustawy o CIT - ryczałt od dochodów spółek

Z końcem czerwca ogłoszona została zapowiedź nowelizacji ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, której jednym z głównych założeń ma być dalsza modyfikacja regulacji wprowadzonych przez Polski Ład. Zmiany mają ulec przepisy m.in. odnoszące się do podatku minimalnego, ukrytej dywidendy, zagranicznej spółki kontrolowanej, podatku u źródła, spółki holdingowej, kosztów finansowania dłużnego czy estońskiego CIT-u, zryczałtowanego podatku od dochodów spółek. W niniejszym artykule przedstawione zostaną podstawowe zmiany w zakresie regulacji ryczałtu od dochodów spółek.

Płatność podatku z tzw.

korekty wstępnej

Jedna z głównych zmian ma dotyczyć płatności podatku wynikającego z tzw. korekty wstępnej. Dotychczasowe brzmienie przepisów rodziło wątpliwości dotyczące rozliczenia podatku w przypadku stosowania ryczałtu od dochodów spółek przez jeden pełny okres, tj. dokładnie 4 lata. Z obecnego brzmienia przepisów wynika, że obowiązek zapłaty podatku wynikającego z korekty wstępnej powstaje z końcem pierwszego miesiąca następującego po ostatnim roku opodatkowania ryczałtem w przypadku, gdy podatnik korzysta z opodatkowania ryczałtem od dochodów spółek przez okres krótszy niż 4 lata podatkowe, podczas gdy korzystanie z ryczałtu przez więcej, niż jeden pełny okres prowadzi do wygaśnięcia obowiązku podatkowego z tego tytułu. Nowe brzmienie przepisów doradzi do ujednolicenia wykładni omawianej regulacji poprzez stwierdzenie, że stosowanie ryczałtu

przez co najmniej jeden pełny okres (4 lata i więcej) doprowadzi do wygaśnięcia obowiązku podatkowego wynikającego z korekty wstępnej.

Termin na dokonanie wyboru ryczałtowego rozliczenia CIT

Inna z proponowanych zmian ma wyklarować termin na dokonanie wyboru ryczałtowego rozliczenia CIT. Obowiązujące brzmienie przepisów budziło wątpliwości na gruncie możliwości wyboru ryczałtowego rozliczenia podatku w przeciągu trwającego roku podatkowego. Nowa treść przepisów ma usunąć owe wątpliwości co sprawi, że podatnikom niewątpliwie będzie przysługiwało prawo do wyboru estońskiego CIT przed upływem przyjętego przez nich roku podatkowego. W tym celu powinno dojść do zamknięcia ksiąg podatkowych w terminie do ostatniego dnia miesiąca poprzedzającego miesiąc przejścia na ryczałt oraz ponownego ich otwarcia wraz z pierwszym dniem miesiąca opodatkowania ryczałtem. Za-

wiadomienie naczelnika urzędu skarbowego o dokonanych wyborze powinno nastąpić do końca pierwszego roku podatkowego stosowania ryczałtu.

Zmiany w zakresie rozliczeń tzw. ukrytych zysków

Równie zasadniczą modyfikację rozpatrywanej nowelizacji ma stanowić zrównanie konsekwencji ponoszenia wydatków na działalność niezwiązaną z prowadzoną działalnością gospodarczą ze skutkami przewidzianymi dla tzw. ukrytych zysków. Chodzi tutaj o wydatki i odpisy amortyzacyjnych oraz odpisy z tytułu trwałej utraty wartości, wiążące się z używaniem m.in. samochodów osobowych oraz innych składników majątku. Na mocy rozpatrywanego projektu ustawy, podobnie jak w przypadku ukrytych zysków, pólowa wysokości wydatków, odpisów amortyzacyjnych oraz odpisów z tytułu trwałej utraty wartości wiążących się z korzystaniem ze składników majątku podatnika opodatkowanego ryczałtem

od dochodów spółek będzie uznawana za wydatki niezwiązane z działalnością gospodarczą pod warunkiem, że nie są one wykorzystywane wyłącznie na cele działalności gospodarczej.

Termin zapłaty podatku z przekształcania

Omawiana nowelizacja doprecyzowuje również termin zapłaty podatku z przekształcania. Mowa o daninie należnej od podatników estońskiego CIT powstałych na skutek przekształcenia jednoosobowej działalności gospodarczej lub spółki niebędącej osobą prawną w rozumieniu ustawy o CIT. Dotychczasowe przepisy powodowały wątpliwości, czy zamiarem ustawodawcy było zobowiązanie podatników do uiszczenia podatku z przekształcenia w terminie następującym po pierwszym roku opodatkowania ryczałtem. W omawianym projekcie jednoznacznie wskazano, że termin zapłaty podatku z przekształcenia oraz powiązany z nim termin złożenia zeznania podatkowe upływa na koniec trzeciego miesiąca pierwszego roku opodatkowania ryczałtem od dochodów spółek.

Termin płatności podatku od dochodów z tytułu podzielonego zysku i dochodu z tytułu zysku na pokrycie strat

Zmianie mają ulec również regulacje dotyczące terminu płatności podatku od dochodów z tytułu podzielonego zysku i dochodu z tytułu zysku na pokrycie strat. Dotychczasowe prze-

pisy prowadziły do sytuacji, w której w przypadku podjęcia uchwały o podziale zysku w drugiej połowie roku podatkowego, obowiązywało domniemanie, że dochód ze wspomnianych tytułów powstawał z ostatnim dniem szóstego miesiąca roku podatkowego. Przykładowo, jeżeli rok podatkowy u danego podatnika pokrywał się z rokiem kalendarzowym, a uchwała o podziale zysku lub pokryciu straty została podjęta w sierpniu, zobowiązanie podatkowe w postaci ryczałtu od ww. należności powstawało w ostatnim dniu czerwca, co rodziło daleko idące konsekwencje, w tym przede wszystkim do retroaktywnego naliczania odsetek już od dnia wymagalności podatku. Proponowane rozwiązanie sprowadza się do przedłużenia terminu do zapłaty podatku. W nowym stanie prawnym termin na zapłatę podatku będzie przypadał na koniec 3 miesiąca roku podatkowego następującego po roku, w którym przeprowadzono podział czy pokrycie wyniku finansowego netto.

Jak wspomniano na wstępie, opisany pakiet zmian ma na zadanie dalsze doprecyzowanie przepisów, co w założeniu ma przełożyć się na zachęcenie większego grona przedsiębiorców do ryczałtowego rozliczenia podatku dochodowego od osób prawnych. Najbliższe miesiące pokażą, czy cele, które legły u podstaw omówionych zmian, doprowadzą do zwiększenia popularności estońskiego CIT.

Zmianie mają ulec również regulacje dotyczące terminu płatności podatku od dochodów z tytułu podzielonego zysku i dochodu z tytułu zysku na pokrycie strat. Dotychczasowe przepisy prowadziły do sytuacji, w której w przypadku podjęcia uchwały o podziale zysku w drugiej połowie roku podatkowego, obowiązywało domniemanie, że dochód ze wspomnianych tytułów powstawał z ostatnim dniem szóstego miesiąca roku podatkowego.

Jan Markowicz

Adwokat, absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego

Polska zaktualizowała protokół w sprawie unikania podwójnego opodatkowania z Baliwat Guernsey

Polska aktywnie uczestniczy w unijnym projekcie OECD Base Erosion Profit Shifting (BEPS), który ma ograniczać podwójne opodatkowanie i przeciwdziałać nieuczciwemu zaniżaniu danin publicznych. W ramach projektu odświeżono umowę między Rzeczpospolitą Polską a Baliwatem Guernsey w sprawie unikania podwójnego opodatkowania niektórych kategorii dochodów osób fizycznych, podpisaną pierwotnie dnia 8 października 2013 r.

Base Erosion Profit Shifting (BEPS, z ang. erozja podstawy opodatkowania i transfer zysków) to termin, używany w międzynarodowej debacie publicznej na temat unikania opodatkowania i sposobów przeciwdziałania nieuczciwemu zaniżaniu danin publicznych. Stał się synonimem trendu zmierzającego do reformy przepisów podatkowych i zmiany zasad opodatkowania. Termin rozpowszechniony został dzięki Raportowi OECD nt. przeciwdziałaniu BEPS znanemu również jako Plan Działań BEPS (Action Plan on Base Erosion and Profit Shifting) opublikowanemu dnia 19 lipca 2013 roku, zawierającym 15 działań, jakie powinny podjąć państwa, aby zapobiec nieuczciwemu unikaniu opodatkowania i przenoszeniu zysków do rajów podatkowych.

W ramach projektu w maju podpisano protokół zmieniający umowę między Polską a Baliwatem Guernsey w spra-

wie unikania podwójnego opodatkowania niektórych kategorii dochodów osób fizycznych. Zawarcie protokołu jest kolejnym przykładem wzmożonej inicjatywy Ministerstwa Finansów w zakresie uszczelniania polskiego systemu podatkowego. Jak skomentowała minister finansów Magdalena Raczkowska: „Podpisanie Protokołu zmieniającego umowę z Baliwatem Guernsey to element spójnej polityki podatkowej Polski, mającej na celu ograniczenie wykorzystywania umów o unikaniu podwójnego opodatkowania w agresywnym planowaniu podatkowym. To także dowód silnej woli politycznej, co do wspólnego zwalczania oszustw podatkowych i dbałości o równe zasady konkurencji dla firm działających na naszych rynkach. Zdarzają się sytuacje, w których podatnicy wykorzystują słabości umów podatkowych dla realizacji skomplikowanych schematów optymalizacyjnych,

które służą unikaniu płacenia podatków. To kolejny przykład efektywnej realizacji polityki wdrażania do zawartych przez Polskę umów podatkowych najwyższych standardów wypracowanych na forum OECD”.

Głównym celem protokołu było dostosowanie postanowień wspomnianej we wstępie umowy o unikaniu opodatkowania do przepisów sporządzonej w Paryżu dnia 24 listopada 2016 r. Konwencji Wielostronnej implementującej środki traktatowego prawa podatkowego mające na celu zapobieganie erozji podstawy opodatkowania i przenoszenia zysku, zwanej potocznie Konwencją MLI.

Jan Markowicz

Adwokat, absolwent Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Śląskiego

Jak ustalać obowiązek dokumentacyjny w przypadku wewnątrzgrupowej transakcji pożyczkowej

Dla potrzeb ustalenia obowiązku dokumentacyjnego należy uwzględniać wartość kapitału pożyczki rozumianą jako najwyższą wartość udostępnionego kapitału pozostającego do spłaty w roku podatkowym, za który sporządzana jest dokumentacja – taki wniosek wynika z najnowszej interpretacji indywidualnej z dnia 11 lipca 2022 r.[1], potwierdzającej dominujące w ostatnim czasie stanowisko organów podatkowych dotyczące pożyczek wieloletnich i limitów odnawialnych.

11 lipca 2022 r. została wydana interpretacja indywidualna w zakresie ustalenia obowiązku dokumentacyjnego w przypadku pożyczki udzielonej w kwocie niższej niż kwota wynikająca z umowy oraz w przypadku pożyczki wieloletniej. Wniosek jest wspólny dla obydwu przypadków – dla potrzeb ustalenia obowiązku dokumentacyjnego należy uwzględniać wartość kapitału pożyczki rozumianą jako najwyższą wartość udostępnionego kapitału, pozostającego do spłaty w roku podatkowym, za który sporządzana jest dokumentacja.

Wnioskodawca, będący spółką dominującą w Grupie i realizujący m.in. transakcje finansowe polegające na udzielaniu finansowania podmiotom z Grupy, zwrócił się z wnioskiem o wydanie interpretacji indywidualnej w zakresie następujących planowanych transakcji:

- udzielenie pożyczki na rzecz podmiotu powiązanego na podstawie umowy w kwocie wskazanej w umowie przekraczającej próg dokumentacyjny (tj. próg 10.000.000 zł), z której pożyczkobiorca w danym roku podatkowym wykorzysta kwotę kapitału pożyczki w wysoko-

ści nieprzekraczającej progu (kapitału pożyczki nie zostanie wypłacony pożyczkobiorcy w całości).

- udzielenie pożyczki na rzecz podmiotu powiązanego na podstawie umowy w kwocie wskazanej w umowie przekraczającej próg dokumentacyjny (tj. próg 10.000.000 zł), z której pożyczkobiorca w danym roku podatkowym wykorzysta całość kwoty kapitału pożyczki (kapitał pożyczki zostanie wypłacony pożyczkobiorcy w całości), natomiast w kolejnym roku podatkowym pożyczkobiorca dokona spłaty części kapitału pożyczki, wskutek czego wartość kapitału pożyczki pozostająca do spłaty przez pożyczkobiorcę na koniec kolejnego roku podatkowego i w następnych latach trwania pożyczki nie będzie przekraczać progu dokumentacyjnego.

Wobec powyższego, Wnioskodawca miał wątpliwości dotyczące ustalenia wartości transakcji kontrolowanej na potrzeby weryfikacji obowiązków dokumentacyjnych cen transferowych w przypadku opisanych transakcji fi-

nansowych. Ponadto na potrzeby wniosku zaznaczył, iż transakcje opisane w punkcie 1) oraz 2) nie stanowią transakcji o charakterze jednorodnym, wobec czego należy je rozpatrywać odrębnie.

W uzasadnieniu Organ zwraca uwagę na odwołanie do „rzeczywistych zachowań stron” w definicji transakcji kontrolowanej (art. 11a ust. 1 pkt 6) Ustawy o CIT[2]). Zgodnie z przepisem, „ilekroć w niniejszym rozdziale jest mowa o transakcji kontrolowanej - oznacza to identyfikowane na podstawie rzeczywistych zachowań stron działania o charakterze gospodarczym, w tym przypisywanie dochodów do zagranicznego zakładu, których warunki zostały ustalone lub narzucone w wyniku powiązań”. Podkreśla tym samym, że takie zachowania „należy utożsamiać z racjonalnością podejmowanych czynności, to jest takich czynności, które oparte są na uzasadnionych i prawdziwych przesłankach, które po ich wdrożeniu okażą się skuteczne. Skuteczność z kolei oznacza doprowadzenie działań do zamierzonego celu”[3]. Organ powołuje się także na Interpretację Ogólną z dnia 29 grudnia 2021 r. w sprawie definicji transakcji kontrolowanej, w której Minister Finan-

[1] Interpretacja indywidualna z dnia 11 lipca 2022 r.; sygn.: 0111-KDIB1-1.4010.19.2022.1.JD

[2] Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1800 z późn. zm.)

[3] Interpretacja indywidualna z dnia 11 lipca 2022 r.; sygn.: 0111-KDIB1-1.4010.19.2022.1.JD za: N. Grzenkowicz, J. Kowalczyk, A. Kusak, Z. Podgórski, A. Ambrożak, Podstawy funkcjonowania przedsiębiorstw, Warszawa 2008

sów również zwraca uwagę na podobne cechy „rzeczywistego zachowania stron”[4]. Ponadto podkreśla, iż celem zawarcia umowy pożyczki nie jest samo jej zawarcie, a pozyskanie przez pożyczkobiorcę określonej wysokości kapitału, zatem racjonalność działania polega na tym, aby kapitał ten uzyskać.

Skupiając się na przedmiocie wniosku i precyzując pojęcie wartości kapitału, Organ wskazuje, iż „przez pojęcie „wartości kapitału” o jakim mowa w art. 111 ust. 1 pkt 1 Ustawy o CIT, należy rozumieć najwyższą kwotę kapitału udostępnionego w danym okresie raportowym, wynikającą z umowy lub innych dokumentów. Wynika to również z udostępnionej na stronie podatki.gov.pl - Informacji o Cenach Transferowych TPR – Pytania i Odpowiedzi (wydanie drugie, październik 2021 - odpowiedź na pytanie 84)[5]”. Powołuje się także na opublikowaną odpowiedź Ministra Finansów na interpelację poselską z 15 grudnia 2021 r. w sprawie uwzględnienia pożyczek w dokumentacji cen transferowych[6], która zajmuje podobne stanowisko. Tym samym ustalając obowiązek dokumentacyjny w przypadku transakcji pożyczkowej należy ustalić na podstawie umowy lub innych dokumentów, a gdy nie jest to możliwe – na podstawie otrzymanych lub przekazanych płatności, czy wartość kapitału pożyczki przekracza określone ustawowo progi. W przypadku wieloletnich umów, podmiot powinien zbadać, czy wartość kapitału określonej pożyczki przekracza próg dokumentacyjny w pierwszym oraz

każdym kolejnym roku podatkowym trwania pożyczki. Przy czym „wartość kapitału za dany rok podatkowy jest ustalana w oparciu o najwyższą wartość udostępnionego kapitału, pozostającego do spłaty w roku podatkowym, za który sporządzana jest dokumentacja”.

Uwzględniając zatem powyższe argumenty, Organ uznał stanowisko Spółki za prawidłowe, a zgodnie z nim:

- W przypadku, gdy pożyczka udzielona zostanie na rzecz podmiotu powiązanego na podstawie umowy w kwocie wskazanej w umowie przekraczającej próg dokumentacyjny (tj. próg 10.000.000 zł), natomiast pożyczkobiorca w danym roku podatkowym wykorzysta kwotę kapitału pożyczki w wysokości nieprzekraczającej progu (kapitał pożyczki nie zostanie wypłacony pożyczkobiorcy w całości),
- to spółka na potrzeby ustalenia obowiązku dokumentacyjnego za dany rok podatkowy powinna przyjąć faktycznie wykorzystaną wartość kapitału pożyczki, zatem spółka nie będzie zobowiązana do sporządzania dokumentacji podatkowej cen transferowych dla opisanej transakcji w danym roku podatkowym.
- W przypadku, gdy pożyczka zostanie udzielona na rzecz podmiotu powiązanego na podstawie umowy w kwocie wskazanej w umowie przekraczającej próg dokumentacyjny (tj. próg 10.000.000 zł), a pożyczkobiorca w danym roku podat-

kowym wykorzysta całość kwoty kapitału pożyczki (kapitał pożyczki zostanie wypłacony pożyczkobiorcy w całości), natomiast w kolejnym roku podatkowym pożyczkobiorca dokona spłaty części kapitału pożyczki, wskutek czego wartość kapitału pożyczki pozostająca do spłaty przez pożyczkobiorcę na koniec kolejnego roku podatkowego i w następnych latach trwania pożyczki nie będzie przekraczać progu dokumentacyjnego,

- to spółka na potrzeby ustalenia obowiązku dokumentacyjnego za dany rok podatkowy przy określaniu wartości transakcji powinna przyjąć kwotę faktycznie udostępnionego kapitału (pozostającego do dyspozycji) w danym roku na podstawie umowy, a nie samą kwotą kapitału zapisaną w umowie, zatem w roku zawarcia umowy i udostępnienia spółce całego kapitału spółka będzie zobowiązana do sporządzenia dokumentacji podatkowej cen transferowych, a w kolejnych latach, gdy wskutek spłaty części kapitału wartość kapitału nie będzie przekraczać progu dokumentacyjnego, spółka nie będzie miała tego obowiązku.

Monika Lew.

Russell Bedford

[4] Interpretacja Ogólna z dnia 29 grudnia 2021 r. nr DCT1.8203.4.2020, opublikowana w Dzienniku Urzędowym Ministra Finansów z 30 grudnia 2021 r., poz. 16

[5] TPR Informacja o cenach transferowych – pytania i odpowiedzi, wydanie drugie, październik 2021, MF.

[6] Odpowiedź Ministra Finansów na interpelację poselską nr 29105 z 15 grudnia 2021 r. Znak: DCT2.054.2.2021 z 16 lutego 2022 r.

Downstream merger, czyli przejęcie spółki dominującej przez spółkę zależną

Do 1 marca 2020 r. połączenie odwrotne budziło liczne kontrowersje, szczególnie ze względu na zakaz nabywania własnych udziałów lub akcji przez spółki kapitałowe, wyrażony w art. 200 § 1 oraz art. 362 § 1 Kodeksu Spółek Handlowych (KSH). Ponadto także wiele wątpliwości budził sam sposób przeprowadzenia połączenia odwrotnego oraz możliwości bezpośredniego wydania wspólnikom spółki przejmowanej udziałów lub akcji spółki przejmującej nabytych w wyniku połączenia, w świetle poprzedniego brzmienia art. 515 § 1 KSH.

Konstanca Sawecka

Radca Prawny
Russell Bedford

Nowelizacja KSH, która weszła w życie 1 marca 2020 r., wprowadziła regulacje umożliwiające przeprowadzenie takiego połączenia i obecnie ten sposób przejęcia nie budzi już wątpliwości.

Zmiana w strukturze grupy kapitałowej może być zrealizowana na zasadzie połączenia odwrotnego (tzw. downstream merger lub reverse takeover), które polega na przeniesieniu całego majątku spółki dominującej (spółki przejmowanej) na spółkę zależną (spółkę przejmującą). Z punktu widzenia połączeń typu downstream kluczowe znaczenie ma nowela, zgodnie z którą spółka przejmująca może wydać wspólnikom spółki przejmowanej udziały albo akcje własne, które nabyła w wyniku połączenia z tą spółką. Przedmiotowa zmiana przepisów Ksh potwierdza nie tylko samą dopuszczalność przeprowadzania połączeń odwrotnych, ale również możliwość bezpośredniego wydania wspólnikom spółki przejmowanej udziałów lub akcji własnych spółki przejmującej nabytych w toku połączenia. Co prawda nowelizacja ta nie zmieniła istniejącego stanu prawnego, ale potwierdza właściwą wykładnię przepisów art. 200 § 1 lub art. 362 § 1 pkt 3 w zw. z art. 515 § 1 KSH, przyjmowaną dotychczas przez większość doktryny i praktykowaną przez sądy rejestrowe. Zmieniona nowelizacją treść art. 515 § 1 KSH w ostatnim zdaniu potwierdza: „Spółka przejmująca może przyznać wspólnikom spółki przejmowanej udziały albo akcje

własne, które nabyła w wyniku połączenia z tą spółką”. Jednocześnie art. 515 § 2 KSH wprowadza ograniczenie: „w celu przyznania udziałów albo akcji wspólnikom spółki przejmowanej spółka przejmująca może nabyć udziały albo akcje własne, których łączna wartość nominalna, wraz z udziałami albo akcjami nabytymi uprzednio przez tą spółkę, spółki lub spółdzielnie od niej zależne lub osoby działające na jej rachunek, nie przekracza 10% kapitału zakładowego”. W wyniku przejęcia odwrotnego spółka zależna nabywa udziały lub akcje własne oraz cały majątek spółki przejmowanej.

Przeprowadzenie połączenia odwrotnego może być uzasadnione różnymi względami, takimi jak wewnętrzna restrukturyzacja grupy kapitałowej, konsolidacja operacyjna, w przypadku gdy spółka dominująca również prowadzi działalność gospodarczą bądź co najmniej realizuje pewne funkcje na rzecz innych podmiotów z grupy.

Do przeprowadzenia połączenia typu downstream merger nie jest wymagane podwyższenie kapitału zakładowego, uprzednie umorzenie udziałów lub akcji oraz spółka przejmująca nie musi wydawać udziałów lub akcji na rzecz wspólników spółki przejmowanej.

Przy połączeniu się spółek, w tym przy przejęciu spółki dominującej przez spółkę zależną, ma miejsce sukcesja uniwersalna praw i obowiązków, której istotą jest wstąpienie spółki

przejmującej we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowanej.

Transakcja downstream merger daje także możliwość spółkom wejścia na giełdę tzw. tylnymi drzwiami, bez spełnienia określonych wymogów. Najlepiej sprawdzają się do tego podmioty, które są już notowane na GPW, ale znalazły się w złej sytuacji. W skrócie proces ten polega wówczas na tym, że spółka giełdowa przejmuje spółkę dominującą. Ostatecznie nazwa spółki giełdowej zostaje zmieniona na nazwę spółki pozagiełdowej. Przykładem takiego wejścia na giełdę jest CD Projekt, który zadebiutował na giełdzie w 2011 r. W 2010 r. CDP Invest sp. z o.o., która była podmiotem dominującym w grupie CD Projekt została oficjalnie przejęta przez spółkę Optimus S.A., która była notowana na giełdzie. Następnie nazwę spółki zmieniono na CD Projekt RED, a główną działalnością spółki stała się produkcja gier.

Przejęcie odwrotne pozwala także na uproszczenie struktury grupy kapitałowej w sytuacji, gdy kontynuowanie działalności przez spółkę zależną jest istotne ze względu na np. posiadanie zezwoleń lub koncesji, prowadzenie przez nią działalności operacyjnej lub ze względu na historię tej spółki.

Obecnie nie ma już żadnych wątpliwości co do tego, że przeprowadzenie takiej procedury na gruncie przepisów prawa polskiego jest jak najbardziej dopuszczalne.

Połączenie transgraniczne spółek

Wzrasta zainteresowanie transgranicznymi procesami transformacyjnymi wśród polskich przedsiębiorców, którzy coraz chętniej uczestniczą w rynku wspólnotowym.

Konstanca Sawecka

Radca Prawny
Russell Bedford

Transgraniczne połączenie spółek zostało uregulowane w Dyrektywie 2005/56/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie transgranicznego łączenia się spółek kapitałowych (Dyrektywa), która została zaimplementowana do polskiego porządku prawnego nowelizacją Kodeksu spółek handlowych z 25 kwietnia 2008 r. Uchwalenie Dyrektywy miało na celu ułatwienie funkcjonowania jednolitego rynku wspólnotowego. Dzięki uchwalonym przepisom można uniknąć wielu problemów prawnych i praktycznych związanych z zakończeniem bytu prawnego spółki na terenie jednego państwa członkowskiego oraz kontynuowaniem jej działalności na terytorium innego państwa.

Tak jak przy połączeniu krajowym, w dniu wpisu połączenia transgranicznego w rejestrze, spółka przejmowana oraz spółki łączące się przez zawiązanie nowej spółki zostają wykreślone z Krajowego Rejestru Sądowego. Z dniem połączenia spółka przejmująca lub nowo zawiązana wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejmowa-

wanej lub spółek łączących się przez zawiązanie nowej spółki. Połączenie transgraniczne odnosi się do spółek kapitałowych oraz spółki komandytowo-akcyjnej, ale nie może być ona spółką przejmującą lub spółką nowo zawiązaną. Takie połączenie jest możliwe jeżeli spółki są utworzone zgodnie z prawem państwa członkowskiego UE i mają siedzibę, zarząd główny lub zakład główny na terenie jednego z państw członkowskich. Warunkiem zastosowania przepisów o połączeniu transgranicznym jest to, że co najmniej dwie ze spółek uczestniczących w procesie transformacyjnym podlega prawu różnych państw członkowskich.

Proces transgranicznego łączenia się spółek odbywa się zgodnie z regulacjami krajowymi odnośnie połączenia z modyfikacjami wynikającymi z Dyrektywy. Poza ograniczeniami wynikającymi z art. 491 §3 KSH tj. zakazem fuzji spółki w likwidacji, która rozpoczęła już podział majątku oraz spółki w upadłości, w połączeniu transgranicznym nie może uczestniczyć zagraniczna spółdzielnia, nawet jeżeli spełnia kryte-

ria spółki zagranicznej, o której mowa w art. 2 pkt 1 Dyrektywy 2005/56/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 26 października 2005 r. w sprawie transgranicznego łączenia się spółek i spółka, której celem jest zbiorowe inwestowanie kapitału pozyskanego w drodze emisji publicznej, działająca na zasadzie dywersyfikacji ryzyka oraz której jednostki uczestnictwa są na żądanie ich posiadaczy odkupywane lub umarzane bezpośrednio lub pośrednio z aktywów tej spółki.

Elementem planu przekształcenia jest między innymi określenie dnia, od którego czynności łączących się spółek będą uważane, dla celów rachunkowości, za czynności dokonywane na rachunek spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej oraz dnia zamknięcia ksiąg rachunkowych spółek podlegających połączeniu.

W przypadku planu połączenia transgranicznego poza elementami planu wymienionymi w przepisach dotyczących połączenia krajowego, przewidziane zostały dodatkowe wymogi w zakresie

obligatoryjnej treści planu połączenia m.in. poza stosunkiem wymiany udziałów lub akcji musi zostać określony stosunek wymiany także innych papierów wartościowych spółki przejmowanej lub spółek łączących się na papiery wartościowe spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej i wysokość ewentualnych dopłat pieniężnych, należy określić dzień, od którego te inne papiery wartościowe uprawniają do uczestnictwa w zysku spółki przejmującej lub nowo zawiązanej oraz muszą zostać określone warunki wykonywania praw wierzycieli i współników mniejszościowych łączących się spółek oraz adres, pod którym można bezpłatnie uzyskać informacje na temat tych warunków. Ponadto w planie transgranicznego połączenia należy wskazać wpływ połączenia na stan zatrudnienia w spółce przejmującej lub nowo zawiązanej oraz procedury ustalające zasady udziału pracowników w ustaleniu ich praw uczestnictwa w organach spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej.

Poza powyższymi kwestiami obligatoryjnym elementem planu przekształcenia jest także określenie dnia, od którego czynności łączących się spółek będą uważane, dla celów rachunkowości, za czynności dokonywane na rachunek spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej oraz dnia zamknięcia ksiąg rachunkowych spółek podlegających połączeniu.

W praktyce często pojawia się także problem tego, w jakim języku powinien zostać sporządzony plan połączenia, ponieważ kwestia ta nie jest uregulowana ustawowo. Z uwagi na fakt, że plan ten powinien być sporządzony wspólnie przez wszystkie łączące się spółki oraz zrozumiały dla wszystkich adresatów procesu połączenia (w tym odpowiednich organów np. sądów rejestrowych) wydaje się konieczne sporządzenie go we wszystkich językach urzędowych państw, których prawo podlegają spółki uczestniczące w transgranicznym połączeniu.

Zgodnie z treścią art. 127 ust. 2 dyrektywy w sprawie niektórych aspektów prawa spółek, w każdym z państw, w których znajdują się siedziby łączących się spółek sąd, notariusz lub inny właściwy organ wydaje zaświadczenie potwierdzające należyte wypełnienie czynności i formalności w zakresie połączenia spółek. Zaświadczenie takie powinno zostać wydane niezwłocznie. Po wydaniu zaświadczenia sąd wpisuje wzmiankę o połączeniu.

Pomimo, że cały proces połączenia transgranicznego spółek jest czasochłonny i wymaga dużego zaangażowania to jest jednym z podstawowych sposobów przeniesienia działalności do innego kraju i cieszy się coraz większym zainteresowaniem przedsiębiorców.

Elementem planu przekształcenia jest między innymi określenie dnia, od którego czynności łączących się spółek będą uważane, dla celów rachunkowości, za czynności dokonywane na rachunek spółki przejmującej lub spółki nowo zawiązanej oraz dnia zamknięcia ksiąg rachunkowych spółek podlegających połączeniu.

Wakacje Kredytowe – jak i kiedy złożyć wniosek

Prezydent podpisał ustawę z dnia 7 lipca 2022 r. o finansowaniu społecznościami dla przedsiębiorstw gospodarczych i pomocy kredytobiorcom wprowadzającą tzw. wakacje kredytowe. Na podstawie przepisów ustawy możliwe będzie zawieszenie przez konsumenta spłaty kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej, z wyłączeniem kredytów indeksowanych lub denominowanych do waluty innej niż polska w wymiarze czterech rat rocznie w okresie od 1 sierpnia do 31 grudnia 2023 r.

Konstancja Sawicka
Radca Prawny
Russell Bedford

Podwyżki stóp procentowych spowodowały znaczny wzrost rat kredytów, w tym hipotecznych. Obecnie referencyjna stopa procentowa NBP wynosi 6,5 procent. W wielu przypadkach ten wzrost spowodował niemal dwukrotny wzrost spłacanych rat kredytowych, co budziło ogromne niezadowolenie w społeczeństwie. Z tego względu w kwietniu b.r. rząd ogłosił plan pomocy dla kredytobiorców, a dnia 14 lipca 2022 r.

Ustawa ta budzi spore kontrowersje zarówno wśród samych kredytobiorców, jak i ekspertów. Nie ulega wątpliwości, że regulacje w niej zawarte mocno uderzą w sektor bankowy. Z opinii analityków wynika, że banki najprawdopodobniej znajdą sposób, aby przynajmniej część kosztów przerzucić na klientów.

Przepisy ustawy wejdą w życie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Ustaw. Aby zawiesić spłatę raty w sierpniu b.r. czasu nie zostało już wiele, ponieważ wówczas wniosek należy złożyć do końca lipca, o ile płatność raty przypada na pierwszego dnia sierpnia, co jest częstą praktyką. Jeżeli ktoś nie zdąży złożyć wniosku o zawieszenie spłaty raty kredytu za sierpień b.r.,

to jeden z przysługujących łącznie ośmiu miesięcy zawieszenia spłaty kredytu może przepaść. Ustawa umożliwia skorzystanie z uprawnienia do zawieszenia spłaty kredytu w konkretnych i określonych przedziałach czasowych, a nie w wymiarze ośmiu miesięcy w okresie dwóch lat w dowolnym wybranym przez konsumenta momencie. Na wniosek konsumenta bank zawiesi spłatę kredytu hipotecznego udzielonego w walucie polskiej w okresie od 1 sierpnia 2022 r. do 30 września 2022 r. w wymiarze dwóch miesięcy i od 1 października 2022 r. do 31 grudnia 2022 r. również w wymiarze dwóch miesięcy. Natomiast w okresie od 1 stycznia 2023 r. w wymiarze miesiąca w każdym kwartale do 31 grudnia 2023 r.

Zawieszenie spłaty kredytu będzie przysługiwało konsumentowi tylko w stosunku do jednej umowy kredytowej zawartej w celu zaspokojenia własnych potrzeb mieszkaniowych. Aby skorzystać z dobrodziejstwa wakacji kredytowych, należy złożyć wniosek o zawieszenie spłaty kredytu w postaci papierowej lub elektronicznej, w tym za pośrednictwem systemu bankowości elektronicznej. Spłata kredytu zostanie zawieszona już z dniem doręczenia tego wniosku do banku, natomiast bank będzie zobowiązany do potwierdzenia w terminie 21 dni od dnia doręczenia przedmiotowego wniosku, jednak brak potwierdzenia nie wpłynie na rozpoczęcie zawieszenia spłaty kredytu.

Okres zawieszenia spłaty kredytu nie będzie wliczał się do okresu kredytowania. Okres kredytowania oraz terminy przewidziane w umowie kredytowej ulegną przedłużeniu o okres zawieszenia spłaty kredytu. W okresie zawieszenia spłaty kredytu nie będą naliczane odsetki ani pobierane żadne opłaty poza opłatami z tytułu ubezpieczeń powiązanych z umową.

Możliwość zawieszenia spłaty kredytu hipotecznego będzie miała zastosowanie do umów zawartych przed dniem 1 lipca 2022 r., w tym również do umów zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 23 marca 2017 r. o kredycie hipotecznym oraz o nadzorze nad pośrednikami kredytu hipotecznego i agentami, jeżeli termin zakończenia okresu kredytowania określony w tych umowach przypada po upływie 6 miesięcy od tej daty.

Poza wakacjami kredytowymi ustawa zakłada także wzrost środków przeznaczonych na dopłaty z Funduszu Wsparcia Kredytobiorców. Do końca roku banki mają wpłacić na ten fundusz 1,4 mld zł. Ponadto w przepisach ustawy przewidziane zostały prace nad wprowadzeniem zamiennika wskaźnika WIBOR. Zamiana wskaźnika WIBOR na inny ma zostać wypracowana w trybie konsultacji z bankami.

Rozwiązania zawarte w ustawie mają pomóc kredytobiorcom w spłacie kredytów, których raty ostatnio gwałtownie wzrosły. Koszt jednak będzie ogromny, a zapłacą za to wszyscy, nie tylko banki.

Nowelizacja przepisów Kodeksu cywilnego regulujących instytucję wyzysku

30 czerwca 2022 r. weszła w życie nowelizacja kodeksu cywilnego obejmująca zmianę m. in. w zakresie instytucji wyzysku uregulowanej w art. 388 Kodeksu cywilnego. Jej celem jest zwiększenie ochrony przed wyzyskiem.

Milena Hęglewicz
Radca prawny,
Russell Bedford

Nowelizacja jest pochodną konieczności zmian poprzez zapewnienie słabszej stronie umowy większego zakresu ochrony wskutek wyzysku. Ochrona ta ma zostać zwiększona poprzez rozszerzenie katalogu przesłanek wyzysku oraz przyznanie stronie pokrzywdzonej prawa wyboru, tj. żądania zmniejszenia swego świadczenia lub zwiększenia należnego jej świadczenia bądź unieważnienia umowy.

Nowe uprawnienia

Regulacja art. 388 KC kształtuje uprawnienia strony umowy, która padła ofiarą wyzysku. Poprzednie brzmienie przepisu mówiło, że osoba, która poprzez swoje niedoświadczenie, niedołatwstwo lub przymusowe położenie zawarła umowę, w której jej świadczenie rażąco przewyższało świadczenie drugiej strony, mogła żądać zmniejszenia swojego świadczenia lub zwiększenia należnego jej świadczenia, a w wypadku gdy jedno i drugie byłoby nadmiernie utrudnione, mogła żądać unieważnienia umowy.

Rozszerzony katalog przesłanek wyzysku

Na skutek nowelizacji, rozszerzony zo-

stał katalog przesłanek wyzysku poprzez dodanie „braku dostatecznego rozeznania co do przedmiotowej umowy”, przez co rozumieć należy sytuację, w której osoba nie ma wystarczającej wiedzy, by rozważyć sensowność i skutki zawarcia konkretnej umowy. Niemniej, należy podkreślić, że nie każdy brak rozeznania będzie skutkował uznaniem, że doszło do wyzysku. Powołanie się bowiem na taką okoliczność, nie powoduje automatycznie jego uwzględnienia.

Swobodny wybór roszczenia

Dużą zmianą jest wprowadzenie uprawnienia pozwalającego stronie wyzyskiwanej na swobodny wybór roszczenia pomiędzy zmniejszeniem swojego świadczenia lub zwiększeniem świadczenia jej należnego a żądaniem unieważnienia umowy. Ustawodawca zrównał zatem uprawnienie do żądania wyrównania świadczenia z żądaniem unieważnienia umowy. W poprzednim stanie prawnym w większości przypadków dochodziło do wyrównywania świadczeń, rzadziej do unieważnień umów, zatem w większości przypadków, w sytuacji wyzysku, umowy pozostawały ważne. Warto wspomnieć, że unieważnienie umowy skutkuje obowiązkiem zwrotu tego, co strony sobie świadczyły.

Doprecyzowano termin „rażący stopień przewyższenia”

Nowelizacja wprowadziła również doprecyzowanie określenia „rażącego stopnia

przewyższenia”, wprowadzając domniemanie, zgodnie z którym jeżeli wartość świadczenia jednej ze stron w chwili zawarcia umowy przewyższa co najmniej dwukrotnie wartość świadczenia wzajemnego, domniemywa się, że przewyższa je w stopniu rażącym.

Dodatkowo wydłużony został termin na zgłoszenie naruszenia i dochodzenie roszczeń z tytułu wyzysku, z dwóch do trzech lat, przy czym dla konsumentów przewidziano okres 6 lat od momentu zawarcia umowy.

Jak wskazano w uzasadnieniu do projektu ustawy, nowelizacja ma przyczynić się do objęcia sankcjami takich działań, które do tej pory nie mogły być zakwalifikowane jako wyzysk. Wśród nich wskazać należy na proceder nakłaniania osób starszych do nabywania rzeczy ruchomych codziennego użytku po zawyżonych cenach, problem umów o tzw. pożyczki chwilowe, udzielanych przez instytucje parabankowe, umów pożyczek, w których zabezpieczeniem niskiej kwotowo pożyczki jest przeniesienie własności nieruchomości o wielokrotnie wyższej wartości, oraz o umowy franczyzy, które zastrzegają nieproporcjonalnie duże świadczenia od franczyzobiorców. Nowe brzmienie przepisu regulującego instytucję wyzysku może zatem przyczynić się do częstszego korzystania przez osoby faktycznie wyzyskane ze środków ochrony prawnej swoich interesów.

Kierunki zmian prawa o sporach zbiorowych pracy

Po 30 latach funkcjonowania ustawy o sporach zbiorowych pracy oraz o zmianie ustawy o Radzie Dialogu Społecznego i innych instytucjach dialogu społecznego wprowadzono projekt zmieniający w skróconym brzmieniu jako Projekt ustawy o sporach zbiorowych pracy.

Katarzyna Kołbuś
Redaktor prowadząca
Russell Bedford

Konstytucja RP w artykule 59 gwarantuje wolność zrzeszania się w związkach zawodowych i w organizacjach pracodawców. To prawo należy do podstawowych wolności człowieka i obywatela. Jest ono jednak normowane ustawami, a także prawem międzynarodowym.

Zakres wolności

związków zawodowych

Związki zawodowe oraz pracodawcy i ich organizacje mają prawo do rokowania, w szczególności w celu rozwiązywania sporów zbiorowych, oraz do zawierania układów zbiorowych pracy i innych porozumień. Związkom zawodowym przysługuje prawo do organizowania strajków pracowniczych i innych form protestu w granicach określonych w ustawie. Ze względu na dobro publiczne ustawa może ograniczyć prowadzenie strajku lub zakazać go w odniesieniu do określonych kategorii pracowników lub w określonych dziedzinach. Zakres wolności zrzeszania się w związkach zawodowych i organizacjach pracodaw-

ców oraz innych wolności związkowych może podlegać tylko takim ograniczeniom ustawowym, jakie są dopuszczalne przez wiążące Rzeczpospolitą Polską umowy międzynarodowe.

Luki w ustawie o rozwiązywaniu sporów zbiorowych

Uregulowaniem norm zawartych w Konstytucji RP jest ustawa z dnia 23 maja 1991 r. o rozwiązywaniu sporów zbiorowych (Dz. U. z 2020 r. poz. 123), zwana dalej „ustawą o rsz”. Zgodnie z art. 1 tej ustawy, spór zbiorowy pracowników z pracodawcą może dotyczyć warunków pracy, płac lub świadczeń socjalnych oraz praw i wolności związkowych. Nie jest dopuszczalne prowadzenie sporu zbiorowego w celu poparcia indywidualnych żądań pracowniczych, jeśli ich rozstrzygnięcie jest możliwe w postępowaniu przed organem rozstrzygającym spory o roszczenia pracowników. Obowiązujące przepisy ustawy o rsz enumeratywnie definiują przedmiot sporu zbiorowego, niemniej spory są często wszczynane we wszelkich sprawach, które dotyczą zbiorowych praw i interesów pracowników. Pomimo, że ustawa na to nie zezwala, interpretacja zakresu przedmiotu sporu przyjmowana przez związki zawodowe

jest bardzo szeroka. Stronami sporu zbiorowego są: pracownicy – reprezentowani przez związki zawodowe oraz pracodawca lub pracodawcy, którzy mogą być reprezentowani przez właściwe organizacje pracodawców. Obowiązujące przepisy przyznają prawo wszczęcia i prowadzenia sporu zbiorowego każdej organizacji związkowej. Taka sytuacja, przy wielości związków zawodowych w zakładzie pracy, znacznie utrudnia osiągnięcie porozumienia. Trzydziestoletni okres obowiązywania ustawy o rsz wskazuje na potrzebę zmiany jej przepisów. Przejawia się to zarówno w postulatach związków zawodowych i organizacji pracodawców (stron sporów zbiorowych), które wskazują na problemy interpretacyjne przepisów w trakcie prowadzonych sporów, jak i mediatorów, prowadzących postępowania mediacyjne w sporach zbiorowych pracy.

Kierunki zmian zostały wyznaczone potrzebami partnerów społecznych (stron sporów) oraz państwa, którego harmonijny rozwój zależy od poziomu pokoju społecznego gwarantowanego stosowaniem obligatoryjnych, polubownych procedur rozwiązywania sporów zbiorowych i konfliktów społecznych. Proce-

dury te powinny być przejrzyste, łatwe w stosowaniu i interpretowaniu, tak aby nie powodowały dodatkowych napięć pomiędzy stronami sporu.

Propozycje zmian

Proponowane zmiany mają na celu dostosowanie przepisów prawnych do zmieniającej się sytuacji rynkowej oraz zapobieganie działaniom, które są postrzegane jako godzące w stosunki pomiędzy pracodawcami a związkami zawodowymi, reprezentującymi interesy pracowników.

1. Odejście od enumeratywnego określenia przedmiotu sporu zbiorowego.

Obowiązujące przepisy ustawy o rsz enumeratywnie definiują przedmiot sporu zbiorowego, niemniej spory często wszczynane są we wszelkich sprawach, które dotyczą zbiorowych praw i interesów pracowników. Niestety, często interpretacja zakresu przedmiotu sporu przyjmowana przez strony jest odmienna co stwarza problemy już na początku negocjacji. Odejście od enumeratywnego określenia przedmiotu sporu zbiorowego spowoduje, że ustawa będzie określać zasady wszczęcia, prowadzenia i zakończenia sporu zbiorowego pracy, który zgodnie z zaproponowaną definicją będzie sporem osób wykonujących pracę zarobkową z pracodawcą lub pracodawcami o zbiorowe prawa lub wolności związkowe, a także o zawodowe, ekonomiczne lub socjalne zbiorowe interesy lub prawa, związane z wykonywaniem pracy. Tak

więc spór będzie mógł być prowadzony we wszelkich sprawach zbiorowych, w których związki zawodowe reprezentują osoby wykonujące pracę zarobkową.

2. Obowiązujące przepisy przyznają prawo wszczęcia i prowadzenia sporu zbiorowego każdej organizacji związkowej.

Taka sytuacja, przy wielości związków zawodowych w zakładzie pracy, znacznie utrudnia osiągnięcie porozumienia. Zdarza się, że pracodawca osiąga porozumienie z większością związków zawodowych, jednak spór trwa nadal bowiem jedna lub kilka organizacji nie zawarły porozumienia. Nierzadko pracodawca jest w sporze zbiorowym z kilkoma, a nawet kilkunastoma organizacjami związkowymi, a każda z nich może przedstawiać różne postulaty, co powoduje problemy w zakresie uzgodnienia wspólnego stanowiska stron. W celu ujednolicenia przepisów z zakresu zbiorowego prawa pracy oraz mając na uwadze konieczność wsparcia organizacji reprezentatywnych, proponuje się wprowadzenie obowiązku zawiązywania koalicji związków w trwającym sporze.

W tym kontekście proponuje się zastosowanie standardów, przewidzianych w odniesieniu do wyłaniania reprezentacji, które mają zastosowanie do negocjowania i zawierania układów zbiorowych pracy (art. 241¹⁶ ustawy z dnia 26 czerwca 1974 – Kodeks pracy), tzn. wprowadzenie trybu powiadamiania

zo zgłoszonych żądaniach w celu wspólnego prowadzenia rokowań; w razie braku porozumienia co do wspólnej reprezentacji – warunkiem prowadzenia rokowań będzie uczestniczenie w niej co najmniej jednej organizacji reprezentatywnej w myśl art. 252 – 253 ustawy z dnia 23 maja 1991 r. o związkach zawodowych (Dz. U. z 2022 r. poz. 854).

3. Wprowadzenie sądowej kontroli legalności referendum strajkowego.

Przepisy ustawy o rsz nie przewidują możliwości badania legalności sporu ani strajku. Wobec rezygnacji z określenia przedmiotu sporu, badanie zgodności zgłoszonych żądań z ustawą nie będzie konieczne, niemniej – jak pokazuje praktyka – zasadne jest wprowadzenie możliwości kontroli legalności przeprowadzenia głosowania w sprawie ogłoszenia strajku (referendum strajkowe).

4. Określenie czasu trwania prowadzenia sporu.

W obecnym stanie prawnym brak jest określenia maksymalnego czasu trwania sporu; nie wskazano również skutecznej formy jego zakończenia. Często strony po rozpoczęciu sporu nie podejmują dalszych działań w celu jego rozstrzygnięcia. Taka sytuacja powoduje, że spór trwa wiele miesięcy lub lat mimo, że strony nie podejmują żadnych czynności. Permanentne pozostawanie w sporach zbiorowych nie służy dialogowi społecznemu i osłabia możliwości prowadzenia rzeczowych negocjacji. Spór zbiorowy powinien toczyć się w miarę szybko i stronom powinno za-

leżeć na dojściu do porozumienia. Proponuje się zatem precyzyjne określenie czasu trwania sporu (9 miesięcy – z możliwością dodatkowego wydłużenia o 3 miesiące). W tym terminie spór powinien się zakończyć opracowaniem odpowiednich dokumentów lub po jego upływie – będzie wygasł z mocy prawa.

5. Zmiany w zakresie prowadzenia listy mediatorów przy Ministrze Rodziny i Polityki Społecznej.

Z uwagi na fakt, że w obecnym stanie prawnym kwestie związane z funkcjonowaniem listy mediatorów przy ministrze właściwym do spraw pracy, jak i sam statut mediatora – nie są doprecyzowane, w celu wzmocnienia pozycji mediatora, konieczne są odpowiednie zmiany co do standardów pracy mediatora, jak i wpisu na listę mediatorów. Listę będzie ustalał minister właściwy do spraw pracy na podstawie wniosku osoby zainteresowanej wpisem. Ustawa będzie określać kryteria wpisu na listę. Dodatkowo, w stosunku do ustawy o rsz, zrezygnowano z uzgadniania listy z organizacjami partnerów społecznych, reprezentowanymi w Radzie Dialogu Społecznego.

6. Wprowadzenie tzw. mediacji przewencyjnej.

Zgodnie z obowiązującą ustawą o rsz, rokowania w celu rozwiązania sporu zbiorowego w drodze porozumienia są prowadzone wyłącznie przez strony sporu, bez udziału osób trzecich. W konsekwencji strony, przechodząc do

etapu mediacji, mogą być już tak skonfliktowane, że w wielu przypadkach brak jest możliwości dojścia do porozumienia. Dlatego też – w celu przyznania możliwości dojścia do porozumienia na jak najwcześniejszym etapie sporu, proponuje się wprowadzenie instytucji tzw. mediacji przewencyjnej, mającej zapobiegać eskalacji konfliktu w trakcie prowadzenia rokowań. Umożliwi to stronom skorzystanie z profesjonalnej pomocy osoby dającej gwarancję bezstronności i pomagającej w osiągnięciu wcześniejszego porozumienia, co z kolei może przyczynić się do wzrostu liczby porozumień zawieranych na tym etapie sporu.

7. Zwiększenie limitów wydatków na funkcjonowanie Rady Dialogu Społecznego i wojewódzkich rad dialogu społecznego.

W dniu 9 lutego br. opublikowano komunikat Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w sprawie przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2021 r., które stanowi podstawę do wypłacania ryczałtów dla członków Rady Dialogu Społecznego, sekretarzy Prezydium Rady oraz przewodniczących zespołów problemowych Rady, począwszy od marca br. (termin określony ustawowo). Po analizie danych, Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”, obsługujący pod kątem finansowym Radę stwierdził, że nastąpił blisko 10% wzrost podstawy naliczania ryczałtów, co oznacza, że aktualnie brakuje w planie finansowym kwoty nie-

zbędnej do realizacji wypłat i konieczne jest zwiększenie środków budżetowych z przeznaczeniem na wypłatę ryczałtów. Dodatkowo, zgodnie z art. 50 ust. 1c ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 305, z późn. zm.), Rada Ministrów przedstawia Sejmowi, trzy lata przed upływem okresu, o którym mowa w ust. 1a, projekt zmiany ustawy określającej maksymalne limity wydatków jednostek sektora finansów publicznych, wyrażone kwotowo, na kolejnych 10 lat budżetowych wykonywania ustawy.

Opinie przedsiębiorców

Większość zmian oceniana jest pozytywnie, w tym aplauz budzi przede wszystkim wprowadzenia mediacji przewencyjnej. Kontrowersyjna jest rezygnacja z określenia w przepisach przedmiotu sporu. Zdaniem przedsiębiorców zrzeszonych w Konfederacji Lewiatan może to spowodować wzrost liczby zgłaszanych sporów zbiorowych. Spór będzie mógł być prowadzony we wszelkich sprawach, w których związki zawodowe reprezentują osoby wykonujące pracę zarobkową. Efektem takiej regulacji może być jednak zaostrenie sporów prawnych, już na etapie rokowań, bo ogólny zapis może poszerzyć przedmiot sporu o kwestie zmian organizacyjnych, restrukturyzacji zatrudnienia, wreszcie o interpretację zawartych porozumień.

Zachęcam do lektury naszego biuletynu
Numer 40

Doradztwo Prawne i Podatkowe RB BIULETYN

W numerze:

Andrzej Dmowski

**Ryczałt od dochodów spółek, tzw. „CIT
estoński” – czy jest to korzystna forma
opodatkowania**

Paweł Postolko

**Szkoda w prawie karnym materialnym
– wybrane zagadnienia**

Mikołaj Stanisławski

**Wszczęcie postępowania karno
-skarbowego jako działanie godzące
w zasadę zaufania do organów
podatkowych – uchwała NSA z dnia
24 maja 2021 r. I FPS 1/21 i jej
konsekwencje dla podatników**

Kacper Boś

**Internetowa spółka z ograniczoną
odpowiedzialnością w organizacji
– wybrane aspekty**

Nr 3 (40) lipiec-wrzesień 2022

Russell Bedford
taking you further

www.russellbedford.pl

www.russellbedford.pl

www.rbakademia.pl

Biuro Warszawa

ul. Marynarska 11
02-674 Warszawa
T: 22 299 01 00
F: 22 427 44 02
E: office@russellbedford.pl

Biuro Katowice

ul. Lompy 14 lok. 410
40-040 Katowice
T: 32 731 34 20
F: 32 731 34 21
E: katowice@russellbedford.pl

Biuro Kraków

ul. Rondo Mogiłskie 1
31-516 Kraków
T: 12 307 40 90
F: 22 427 44 02
krakow@russellbedford.pl